
Jak to UK skutečně myslí se „zápisným“ aneb od mediální fikce k realitě

Jak to UK skutečně myslí se „zápisným“ aneb od mediální fikce k realitě

Představení materiálu Univerzity Karlovy „Perspektivy dalšího vývoje českého vysokého školství – obecná východiska a náměty“ na tiskové konferenci 14. května 2009 vzbudilo nemalou mediální pozornost. Jsem tomu rád, stejně jako vítám skutečnost, že některá média zveřejnila základní cíle, který tímto diskusním materiálem sledujeme. Totiž po rozporuplné Bílé knize terciárního vzdělávání, po velmi problematické a nyní pozastavené přípravě záměru nového zákona o terciárním vzdělávání přijít s vlastními náměty, podrobit je diskusi s akademickou i nejširší veřejností a poté došlé podněty zpracovat tak, aby na podzim zde byl připraven kvalitní podklad. Podklad pro přípravu skutečně potřebných úprav (chcete-li reform) českého vysokoškolského systému.

Oceňuji i to, že mnohé sdělovací prostředky věnovaly alespoň trochu prostoru hlavním bodům našeho návrhu vycházejícím ze zhodnocení aktuálních trendů vývoje vysokoškolského systému, tedy odmítnutí redukce vzdělání na jeho ekonomickou funkci, orientaci na kvalitu, odmítnutí manažerského pojetí řízení a posílení akademického modelu řízení, novému vymezení vztahu mezi veřejnými vysokými školami a státem, kontraktivnímu financování, zvýšení autonomie v oblasti investic, reformě akreditací, úpravám habilitačních a jmenovacích řízení, vymezení správních rad, zdůraznění významu postavení fakult atd.

Jako červená nit se však mediální virtuální realitou táhnou hesla „UK odmítala školné a pokrytecky chce zápisné“.

Vím, že mohu být vlastně rád, že stanoviska UK v těchto věcech nebyla překroucena až tak brutálně, jako se to stalo s vyjádřením Studentské komory Rady vysokých škol na on-line serveru Hospodářských novin^[1]. I tak ale cítím potřebu zopakovat to, co jsem uváděl na tiskové konferenci a co se lze v našich materiálech skutečně dočíst:

„ Otázku přímého podílu studentů na financování vysokých škol nepovažuje v současnosti UK za aktuální. Protože se však stala politickým a mediálním tématem, provedla UK ve svém materiálu rozbor možných variant, na jehož základě nedoporučuje platby za opravné termíny zkoušek, ve střednědobém horizontu nedoporučuje zavádět školné, doporučuje zrušit poplatek za další studium a jako nejméně problematickou variantu doporučuje zvážit zavedení tzv. zápisného. “

„... Orientačně lze uvažovat o maximálně trojnásobku měsíčního sociálního stipendia jako zápisného do ročníku, tj. dnes cca 4 800 Kč (tj. přepočteno na měsíc cca 400 Kč)“.

„ Má-li dojít k zavedení přímé finanční spoluúčasti studentů, je v současnosti a dohledné budoucnosti kombinace úpravy poplatků za delší studium a zápisného nejméně problematickou cestou, a to při zrušení poplatku za další studium. “

Zásadní rozdíl oproti mediálním zkratkám „UK chce tady a teď po studentech 5000 ročně“ je zcela zřejmý.

A jak je to s tím údajným pokrytectvím v souvislosti s předchozím odmítáním školného? Odpověď dává oficiální Stanovisko Univerzity Karlovy k dokumentu „Bílá kniha terciárního vzdělávání (květen 2008) z 12. září 2008, citujme:

„Opakovaně se hovoří o podpoře ze soukromých zdrojů (odst. 95), ale jediným soukromým zdrojem, který BK řeší (relativně detailně) je odložené školné. Navrhovaný systém je složitý a finančně náročný. Navrhované Centrum správy financování terciárního vzdělávání by mělo převzít agendy a kompetence současné skupiny 3 MŠMT. Přitom z BK není jasné ... jaké budou jeho odpovědnosti při značných pravomocích, jak bude rozhodovat prostřednictvím zástupce státu (odst. 108) apod. Provoz samotného Centra by přitom vyžadoval značné náklady; hlavně však není jasné, z čeho se zaplatí nákladné vymáhání dluhu studenta vůči VŠ. Není jasné, jak jsou navrhované možnosti placení školného v souladu s deklarovanou starostí o rovné šance (např. odst. 120, třetí věta jasně dokazuje, že **bohatší budou zvýhodněni nižší sazbou školného než chudí, kteří si na školné vypůjčí).“**

„ Obava potenciálních studentů z povinnosti splácet odložené školné a půjčku i v případě neúspěšného studia stejně jako hrozba změny grantu na půjčku při studijním neúspěchu nebo už při jeho předjímání bude mít selektivní efekt odrazující od studia (resp. finančně náročnějšího studia) zejména sociálně slabší (chudší) uchazeče (odst. 169, diagram 2).“

Naše kritika modelu odloženého školného je jasná a platí stále. Naše opakovaná varování před tím, že se školné nesmí stát sociální bariérou vstupu na vysokou školu a že příjmy z případného školného se nemohou stát náhradou za zcela nedostatečné veřejné financování jsou také zřejmé a neměnná.

Co je však pokryteckého na tom, když následně řekneme „Téma plateb za studium je díky vám, milí politikové, na stole. Tak když už se máme o tom bavit, tak jsme si probrali možné varianty, mnohé (včetně vašeho návrhu na odložené školné) nemůžeme doporučit a nacházíme mezi nimi tu pro nás nejméně problematickou, kterou pojďme uvážit“, tomu nerozumím.

18. května 2009

Václav Hampl
rektor UK

[1] Viz . Článek HN „Vysokoškoláci se bouří: Zápisy pět tisíc za rok studia platit nechceme“ Studentská komora v demontu označila za hrubé zkreslení a zneužití jejího stanoviska.